

SỰ MINH ĐỊNH CỦA ĐỊA LÝ - MỘT CÁI NHÌN VỀ TẦM QUAN TRỌNG CỦA ĐỊA LÝ ĐỐI VỚI CHÍNH TRỊ VÀ KINH TẾ TRÊN TOÀN THẾ GIỚI

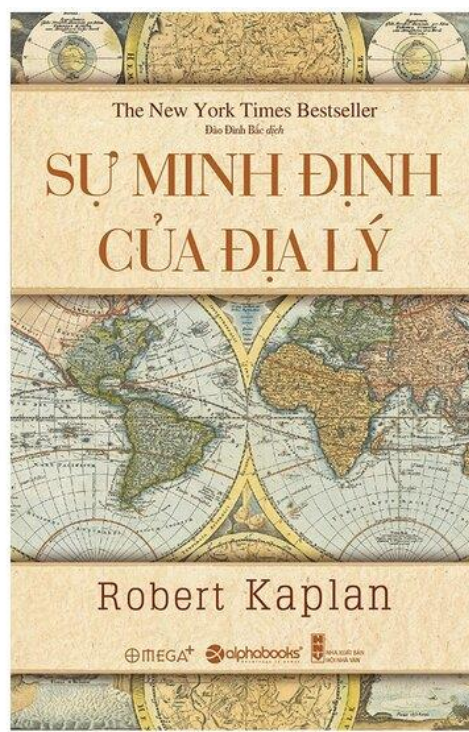
CLB Công nghệ thông tin và truyền thông Khoa KHXH (st)

“Chúng ta thường rất thích tin là có thể tự kiểm soát được vận mệnh của mình, nhưng Địa lý đã dạy chúng ta là nên nhận thức rõ những giới hạn của mình, để hiểu được tâm với thực sự cho hành động của mình”.

Đây là một trích dẫn đã gần như thể hiện toàn bộ nội dung trong Sự minh định của Địa lý – một cuốn sách mà tác giả Robert D Kaplan vốn là một nhà báo Quốc tế, giáo sư học viện Hải quân và từng là thành viên của hội đồng Quốc Phòng Hoa Kỳ.

Sự minh định của Địa lý 474 trang dày đặc những trích dẫn, học thuyết của những sử gia lỗi lạc nhất thế giới về Địa lý có tầm quan trọng đến thế nào trong việc duy trì hoà bình hay chiến tranh, ổn định phát triển hay liên tục bất ổn về an ninh, lương thực, năng lượng như Mahan, Mackinder, Spykman cùng những tên tuổi khác. Cộng với trải nghiệm thực tế của tác giả khi liên tục đi đến những điểm nóng về mặt Địa lý trên thế giới. Độc giả sẽ thấy choáng ngợp về phong cách viết hết sức phô diễn sự hiểu biết, cách vận dụng ý tưởng và trích dẫn của nhiều sử gia khác trong Sự minh định của Địa lý.

Đây là một cuốn sách kết hợp nhiều tư liệu + lịch sử + địa lý nên không hề dễ đọc, cũng như đầy sự học thuật, uyên bác do được viết bởi một chuyên gia, nhà báo, giáo sư kiêm thành viên cố vấn Quốc phòng Mỹ. Tất nhiên cách tác giả Kaplan viết cũng đã làm

cho việc tiếp nhận thông tin hay khái niệm về Địa lý trở nên khá dễ dàng.

Để có thể cảm thấy thời gian đọc Sự minh định của Địa Lý không lãng phí thì việc bạn nắm rõ về lịch sử, chính trị cùng một phần địa lý, khu vực đang là tâm điểm trên thế giới như Trung Đông, Ấn Độ – Trung Quốc hay các vùng biển đang diễn ra tranh chấp như Biển Đông là những yêu cầu nhất định. Nếu không, chắc chắn đây là cuốn sách khiến cho bạn cảm thấy cụt hứng đọc ngay từ những dòng đầu tiên. Nhưng nếu có thể đọc, thực sự đây là một trong những cuốn sách sẽ đem tới một tầm nhìn khác cho người đọc về Địa – Chính trị trên toàn thế giới.

Napoleon từng nói, khi biết được Địa lý của một quốc gia, người ta đã biết được tất cả về chính sách đối ngoại của nó. Xuyên suốt cuốn sách, Kaplan dẫn chứng nhiều khu vực trên khắp thế giới để chứng minh tình thế Địa chính là yếu tố then chốt, sống còn vô cùng quan trọng đối với vận mệnh của mỗi quốc gia. Khi nắm bắt càng nhiều về Địa lý, mỗi Quốc gia mới có thể hành động đúng, không bỏ lỡ thời cơ và được an toàn vì mọi quốc gia từ thời cổ đại cho đến bây giờ đều liên tục tranh đấu cho sự sống còn và lợi thế của mình, vì thế người thắng sẽ là kẻ biết nắm lấy thời cơ, đón trước và làm chủ được các tình huống. Trái lại, những quốc gia chỉ biết an hưởng thanh bình đều đi đến thất bại.

Nhìn chung đây là một cuốn sách khó nhằn, dù hấp dẫn và rất nhiều thông tin trong cuốn sách này sẽ giúp người đọc hiểu rõ hơn về những vấn đề vẫn đang rất nóng trên bản đồ chính trị thế giới như:

– Chính vì Địa lý là lý do chính khiến cho một số Quốc gia sẽ được quản lý tốt hơn dưới 1 chế độ, một độc tài thay vì nền dân chủ.

– Cũng lại do Địa lý đã sắp xếp số phận giàu có và nghèo khổ của các Quốc gia trên thế giới ngay từ thời cổ đại. Ví dụ các nơi ôn đới sẽ sớm phát triển thành các xã hội có tổ chức hơn. Các nước nằm ở vành đai sa mạc sẽ kém phát triển hơn, lý do chính khiến Châu Phi bị ngăn cách khỏi thế giới văn minh (Trừ vài nước Bắc Phi tiếp cận Địa Trung Hải) bởi Sahara đã chịu thiệt thòi thế nào. Các Quốc gia, dân tộc sống ở vùng đất khắc nghiệt, sáng nóng chiều lạnh trên các hoang mạc như người Hung Nô, người Mông Cổ thường có thể chất tốt, hiếu chiến và tàn bạo...

– Quốc gia nào không có đường biên giới Biển, quốc gia ấy rất nghèo và lạc hậu vì không phát triển được giao thương và văn hoá.

– Mỹ là quốc gia được lợi nhất về mặt Địa lý khi lãnh thổ trải dài trên vùng đất Ôn đới ôn định ở hai đầu Đông – Tây và nằm giữa hai Đại dương quan trọng nhất thế giới.

– Tại sao Trung Đông luôn là điểm nóng trên thế giới từ 3000 năm trước cho đến tận bây giờ?

– Tại sao nước Nga lại căng thẳng với phương Tây vì sự khó khăn của Quốc gia này khi tiếp cận các cảng biển với Châu Âu và cuối cùng cũng đã dẫn tới những trận chiến tranh để Nga mở được đường ra biển dưới thời Peter Đại đế trong thế kỷ 18 và cho đến tận bây giờ.

– Iraq, Iran và Afghanistan trong những năm gần đây luôn trở thành tâm điểm của sự khủng bố, hỗn loạn, chiến tranh một phần vì dầu mỏ, tôn giáo và đối với tác giả thì ba Quốc gia này nằm trên Trung tâm vận chuyển từ năng lượng, lương thực, súng đạn, con người khắp Trung Đông, Châu Á và Bắc Phi.

– Bắc Triều Tiên và Đài Loan sẽ luôn là hai điểm nóng ở Đông Á và tiềm ẩn nguy xung đột vũ trang giữa Trung Quốc và Mỹ với các đồng minh. Hai quốc gia này dù nhỏ, nhưng sở hữu biên giới biển quan trọng ở Thái Bình Dương. Tác giả nhận định rằng nếu Trung Quốc thống nhất Đài Loan và thôn tước Bắc Triều Tiên thì sẽ đe dọa sự độc bá của Mỹ ở Thái Bình Dương. Ngược lại, Mỹ cũng sẽ làm mọi cách để kiểm soát Trung Quốc trong giới hạn của nó.

Cuối cùng là vị trí quan trọng của Việt Nam ở Biển Đông được Kaplan công nhận là sẽ là nơi diễn ra nhiều tranh chấp, nguy cơ xung đột nhưng đồng thời cũng có nhiều tiềm năng phát triển kinh tế cho Việt Nam và nhiều quốc gia khác. Biển Đông nằm chính giữa điểm vận chuyển bằng đường thủy lên Đông Á, nơi các nước giàu có và phát triển nhất nằm ở đây như Nhật, Hàn, Đài Loan và Trung Quốc. Xuống dưới phía Nam thì Biển Đông là điểm trung chuyển giữa các nước Đông Nam Á, Úc và Ấn Độ Dương.

Vì thế, Kaplan nhận định từ năm 2012 – thời điểm viết cuốn sách này rằng: Sớm muộn Trung Quốc sẽ tăng cường sức mạnh quân sự xuống Biển Đông khi bị kiểm soát ở khu vực Đài Loan – Triều Tiên. Và Mỹ cũng đồng thời hỗ trợ cho các đồng minh của mình bằng cách này hay cách khác để tránh trường hợp Trung Quốc độc bá Biển Đông.

Cùng rất nhiều thông tin, câu chuyện lịch sử, chính trị khác rất thú vị được đề cập trong cuốn sách này.